"Ὁ Ἀγώνας γιά Ἐθνική Ἀπελευθέρωση καί
Ἀνεξαρτησία, Ἀσφάλεια καί Εἰρήνη στή
Μεσόγειο"

---

1. Εἰσαγωγή
2. Ξένες βάσεις καί στόλοι
   α) Οἱ ξένες βάσεις στήν Ἑλλάδα
   β) Νέο καθεστώς ξένων βάσεων
   γ) Τό "Σύμφωνο Μαδρίτης" 1976
   δ) Οἱ ξένοι στόλοι στή Μεσόγειο
3. Σύντομη ἱστορική ἀναδρομή
   Ἡ ἄνοδος τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν καί ἀντιαποικιακῶν κινημάτων
4. Οἱ πρόσφατες ἐξελίξεις καί στρατηγικές ἀνακατατάξεις στή Μ. Ἀνατολή
   α) Τό πετρέλαιο στό προσκήνιο
   β) Ἡ στροφή Σαντάτ καί τό Καμπ Ντέιβιντ
   γ) Ἡ συμφωνία ἐνοποίησης Συρίας - Ἰράκ. Ἡ ἐπανάσταση στό Ἰράν
   δ) Ἡ χωριστή εἰρήνη Σαντάτ-Μπεγκίν καί ἡ PAX AMERICANA
   ε) Ἀνακατατάξεις στήν Ἀμερικανική Μεσανατολική στρατηγική.
5. Ἡ Μεσογειακή πολιτική τοῦ ΝΑΤΟ
6. Ἑστίες κρίσης στή Μεσόγειο καί ἀντιιμπεριαλιστικός ἀγώνας
   α) Μ. Ἀνατολή - Λίβανος
   β) Κύπρος
   γ) Αἰγαῖο
   δ) Α. Σαχάρα
7. Συμπεράσματα καί προτάσεις

1. Εἰσαγωγή: Ἀνάμεσα σέ τρεῖς ἠπείρους καί στό σημεῖο τομῆς τῶν ἀντιθέσεων καί ἀνταγωνισμῶν Δύσης - Ἀνατολῆς καί Βορρᾶ - Νότου, ἡ Μεσόγειος θεωρεῖται σήμερα μιά ἀπό τίς πιό εὐαίσθητες καί κρίσιμες, ἄν ὄχι ἡ πιό εὐαίσθητη καί κρίσιμη, καί στό ἴδιο μέτρο στρατηγική περιοχή τοῦ κόσμου. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στρατηγική ἦταν πάντα καί πολλές φορές στό παρελθόν ἔγινε πεδίο ἀνταγωνισμῶν καί ἀναμετρήσεων ὅπως ὑπῆρξε παράλληλα λίκνο καί τόπος συνάντησης, διαλόγου καί σύνθεσης διαφόρων μεγάλων πολιτισμῶν καί ἐπιδράσεων.

Τά μέτρα ὅμως σύγκρισης μέ τό παρελθόν εἶναι ἐντελῶς σχετικά. Ἐκτός ἀπό τό γεγονός ὅτι μέ τά πυρηνικά ὅπλα εἶναι δυνατή ἡ καταστροφή τῆς ἴδιας τῆς ἱστορίας καί τῆς ζωῆς, ζοῦμε σήμερα στήν ἐποχή τοῦ μονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ καί τῶν πολυεθνικῶν, τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ καί τῆς παγκόσμιας στρατηγικῆς του, τοῦ χωρισμοῦ τοῦ κόσμου σέ ἀνταγωνιστικά μπλόκ καί τοῦ τεράστιου χάσματος μεταξύ τῶν ἀναπτυγμένων καί τῶν ἀναπτυσσομένων χωρῶν. Ζοῦμε παράλληλα ἀπό τό τέλος τοῦ Β' παγκόσμιου πολέμου μιά ἐπιτάχυνση τῆς ἱστορίας, μιά ἐποχή πού εἶδε τό τέλος τῆς ἀποικιοκρατίας, τήν ἀφύπνιση τοῦ τρίτου κόσμου καί τή δυναμική του ἐμφάνιση στό προσκήνιο τῆς ἱστορίας, τήν ἄνοδο τοῦ κινήματος τῶν Ἀδεσμεύτων, τῶν ἀντιιμπεριαλιστικῶν καί σοσιαλιστικῶν κινημάτων σ' ὅλο τόν κόσμο, τήν τεχνολογική ἐπανάσταση, τό πάθος τῶν λαῶν γιά ἐθνική ἀνεξαρτησία, ἀνάπτυξη καί ἰσότιμες σχέσεις ἀνταλλαγῶν καί συνεργασίας.

Μέ τήν ὀξύτητα πού παίρνει διεθνῶς τό ἐνεργειακό πρόβλημα, τήν κρίση πού περνᾶ ἡ ὕφεση σέ συνάρτηση μέ τό νέο ρόλο τῆς Κίνας στίς διεθνεῖς σχέσεις, μέ τίς ἐξελίξεις καί τήν ἔνταση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν μεγάλων δυνάμεων στήν Ἀφρική καί τήν Ἐρυθρά Θάλασσα, τήν πτώση τοῦ Σάχη στό Ἰράν, τίς Ἀμερικανικές προσπάθειες νά ἐπιβάλουν στή Μ. Ἀνατολή τήν PAX AMERICANA σέ βάρος τῶν Ἀραβικῶν λαῶν καί νά δημιουργήσουν ἕνα νέο ἱμπεριαλιστικό φιλο-Ἀμερικανικό ἄξονα στήν περιοχή, μέ τίς ὑπολανθάνουσες καί ἀνοικτές κρίσεις στή Μεσόγειο, Μέση Ἀνατολή, Λίβανο, Κύπρο, Αἰγαῖο, ἡ κατάσταση στή Μεσόγειο εἶναι πράγματι πολύ κρίσιμη καί μπορεῖ νά γίνει ἐπίκεντρο μιᾶς παγκόσμιας κρίσης.

Μπαίνει φυσικά τό ἐρώτημα ποιός εἶναι κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες ὁ ρόλος πού πρέπει νά παιξουμε σάν προοδευτικές δυνάμεις τῆς Μεσογείου τή στιγμή

αὐτή πού ὅλοι μιλοῦν γιά εἰρήνη καί ἀσφάλεια στή Μεσόγειο, μιλώντας φυσικά ὁ καθένας μέσα ἀπό τό δικό του πρίσμα καί δίνοντας στίς λέξεις τό δικό του νόημα. Πρέπει πρῶτα ἀπ'ὅλα νά διευκρινίσουμε πώς γιά τίς προοδευτικές δυνάμεις τῆς Μεσογείου οἱ ἔννοιες τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀσφάλειας εἶναι συνυφασμένες μέ τίς ἔννοιες τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας, τοῦ ἐλέγχου ἀπό τήν κάθε χώρα τῶν πλουτοπαραγωγικῶν της πόρων καί τοῦ ἀγώνα γιά μιά ἀδέσμευτη Μεσόγειο χωρίες ξένες βάσεις καί στόλους. Ποιά εἶναι ὅμως σήμερα ἡ πραγματικότητα στή Μεσόγειο;

2. Ξένες βάσεις καί στόλοι

Ἕνα συνεχές σχεδόν δίκτυο Ἀμερικανικῶν, Νατοϊκῶν καί Βρεττανικῶν βάσεων καί "διευκολύνσεων" πού τήν καλύπτουν ἀπό βορρᾶ, ἀπό τήν Ἱσπανία ὡς τήν Τουρκία. Οἱ Βρεττανικές, μετά τήν κατάργησή τους στή Μάλτα, περιορίστηκαν τελικά στό Γιβραλτάρ καί στήν Κύπρο. Τίς τελευταῖες οἱ Βρεττανοί τίς διαπραγματεύονται παρασκηνιακά γιά κοινή χρήση μέ τό Ἀμερικανικό Πεντάγωνο καί τό ΝΑΤΟ. Ἀξίζει στό σημεῖο αὐτό ν'ἀναφερθεῖ παρεπιπτόντως σάν χαρακτηριστικό δεῖγμα κυνικῆς ἰμπεριαλιστικῆς νοοτροπίας τό γεγονός ὅτι ἐκτός ἀπό τή συνεργασία της, γιά προφανεῖς λόγους, στή σημερινή τραγωδία τῆς Κύπρου, ἡ παλιά ἀποικιακή δύναμη ἐκμεταλλεύεται ἐπιπλέον τήν κατάσταση γιά νά μη καταβάλλει ἀπό τό 1964 οὔτε τή χρηματικήἀποζημίωση πού εἶχε συμφωνηθεῖ γιά τίς βάσεις μέ τήν Κυπριακή Κυβέρνηση.

Δέν εἶναι μυστικό ὅτι πολλές ἀπό τίς ξένες βάσεις στή Μεσόγειο χρησιμοποιοῦνται γιά τήν ἀποθήκευση πυρηνικῶν ὅπλων μέ ὅλους τούς κινδύνους πού συνεπάγεται αὐτό. Ὑπάρχουν πρόσφατα πληροφορίες γιά σχέδια τοῦ ΝΑΤΟ ν' ἀποθηκεύσει μεσαίους στρατηγικούς πυραύλους τύπου Κρούζ σέ βάσεις τῆς Ἰταλίας, Ἑλλάδας, Τουρκίας. Εἶναι ἐπίσης γνωστά τά σχέδια γιά μεταφορά τῶν Ἀμερικανικῶν βάσεων τοῦ Ἰράν στήν Τουρκία.

α) Οἱ ξένες βάσεις στήν Ἑλλάδα: Ἀναφορικά μέ τή χώρα μας οἱ ξένες Ἀμερικανικές καί Νατοϊκές βάσεις θεωροῦνται ἀπό τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. σάν παράγοντας καί σύμβολο μιᾶς ἀπαράδεκτης ἐξάρτησης καί ἡ κατάργησή τους ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τούς στόχους τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. γιά πλήρη καί ὁριστική ἔξοδο τῆς Ἑλλάδας ἀπό τό ΝΑΤΟ καί γιά ἀδέσμευτη ἐξωτερική πολιτική.

Στή χώρα μας ὑπάρχουν σήμερα τέσσερις μεγάλες Ἀμερικανικές καί Νατοϊκές τηλεπικοινωνιακές καί ἀεροναυτικές βάσεις καί ἄλλες 40 πού ἐπίσημα

χαρακτηρίζονται σάν "τεχνικοί σταθμοί" καί "διευκολύνσεις". Η ύπαρξη τών περισσοτέρων άπό τίς τελευταίες ήταν άγνωστη στήν κοινή γνώμη καί άποκαλύφθηκε μέ καταγγελία βουλευτή τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. τόν περασμένο χρόνο. Η έγκατάσταση τών βάσεων άρχισε σταδιακά μέ διμερεῖς Ελληνο-Αμερικανικές συμφωνίες μετά τήν είσοδο τῆς Ελλάδας τό ΝΑΤΟ τό 1952

β. Νέο καθεστώς ξένων βάσεων: Μέ στόχους τήν άνανέωση καί ένίσχυση κάτω άπ'άλλη μορφή τῆς δέσμευσης μέ τό ΝΑΤΟ καί τήν Αμερικανική στρατηγική, τήν έπίφαση σεβασμοῦ τῆς έθνικῆς κυριαρχίας, τήν πρόληψη ύποβολῆς οίκονομικῶν καί άλλων αίτημάτων σέ άντάλλαγμα γιά τή χρήση τών βάσεων, τή μεγαλύτερη συγχώνευση στήν Ατλαντική συμμαχία καί τήν άμβλυνση τών λαϊκῶν άντιδράσεων, άρχισε μέ τόν Κίσσιγκερ μιά πολιτική άναθεώρησης τοῦ καθεστῶτος τών Αμερικανικῶν βάσεων στή Μεσόγειο μέ κύριο χαρακτηριστικό τήν τυπική τουλάχιστον, ύπαγωγή τών ξένων βάσεων σέ έθνικό έλεγχο.

Έτσι μέ τίς νέες διμερεῖς συμφωνίες μεταξύ ΗΠΑ - Ελλάδας καί ΗΠΑ - Τουρκίας πού ύπογράφτηκαν τό φθινόπωρο τοῦ 1976, προβλέπεται έθνικός έλεγχος στίς βάσεις μέ δευτερεύουσα σημασία καί συνδιοίκηση στίς ύπόλοιπες, μέ άντίστοιχα Έλληνα καί Τοῦρκο διοικητή. Στήν περίπτωση τῆς Ελλάδας, οί νέες συμφωνίες χρησιμοποιήθηκαν σέ συνάρτηση μέ τό ύψος τῆς στρατιωτικῆς βοήθειας πού πρόβλεπαν καί τή στρατιωτική ίσορροπία πού έγκαθιστοῦσαν, σάν μοχλός πίεσης, καί σ'ένα μέτρο σάν πρόσχημα γιά τήν Ελληνική κυβέρνηση γιά τήν πολιτική τῆς έπίσημης έπιστροφῆς στό ΝΑΤΟ. Η Ελλάδα είχε άποχωρήσει άπό τό στρατιωτικό σκέλος τοῦ ΝΑΤΟ τό 1974 σέ ένδειξη διαμαρτυρίας γιά τή στάση του στήν Τουρκική είσβολή τῆς Κύπρου.

Οί διαπραγματεύσεις πάντως γιά τή λειτουργία τών βάσεων καί τίς τεχνικές λεπτομέρειες, συνεχίζονται άκόμη στίς δύο χῶρες. Στήν Τουρκία οί έπίσημα γνωστές Αμερικανικές καί Νατοϊκές βάσεις καί "διευκολύνσεις" άνέρχονται σέ 42 περίπου.

γ) "Σύμφωνο Μαδρίτης" 1976: Τήν ίδια περίοδο ό Κίσσιγκερ ύπέγραψε, τό 1976, μετά τό θάνατο τοῦ Φράνκο, τό "Σύμφωνο φιλίας καί συνεργασίας μεταξύ Ισπανίας καί ΗΠΑ". Καί στήν περίπτωση αύτή έγινε άνανέωση καί προσαρμογή

παλιᾶς συμφωνίας τοῦ 1953. Στά πλαίσια τῆς στρατηγικῆς τοῦ ΝΑΤΟ στήν περιοχή πρέπει νά ἐνταχθεῖ καί ἡ τριμερής, συμφωνία Ἱσπανίας, Μαρόκου, Μαυριτανίας γιά τό μοίρασμα τῆς Δ. Σαχάρας. Στά μάτια τῶν στρατοκρατῶν τοῦ Ἀμερικανικοῦ Πενταγώνου, μιά τέτοια "λύση" ἐνίσχυε τό καθεστώς τοῦ βασιλιά Χασάν στό Μαρόκκο καί διασφάλιζε παραπέρα τόν ἔλεγχο τῆς περιοχῆς τοῦ Γιβραλτάρ, δυτικῆς εἰσόδου στή Μεσόγειο. Πρόσφατα ἀνανεώθηκε ἐπίσης ἡ συμφωνία γιά τή χρησιμοποίηση τῶν Ἀμερικανικῶν βάσεων στίς Ἀζόρες τῆς Πορτογαλίας.

δ) Οἱ ξένοι στόλοι στή Μεσόγειο: Ἡ ἀπώλεια τῶν ἀποικιακῶν καί ἰμπεριαλιστικῶν βάσεων στήν Αἴγυπτο, τή Λιβύη, τήν Τύνιδα, τήν Ἀλγερία, τή Μάλτα, αὔξησαν ἀκόμη παραπέρα τό ρόλο καί τή σημασία τοῦ Ἀμερικανικοῦ στόλου. Ἡ εἴσοδος ἑνός Σοβιετικοῦ στόλου, ἀπό τό 1964, τροποποίησε ριζικά τά στρατηγικά δεδομένα μέ τό σπάσιμο τοῦ Ἀμερικανο-Νατοϊκοῦ μονοπωλίου, ἔδωσε ὅμως ταυτόχρονα στή Μεσόγειο μιά καινούρια διάσταση σάν πεδίον ἀνταγωνισμοῦ τῶν μπλόκ καί τῶν ὑπερδυνάμεων.

Οἱ στόλοι τῶν δύο ὑπερδυνάμεων στή Μεσόγειο εἶναι κατά παρασάγγας πέρα ἀπό τό ἐπίπεδο τῶν στόλων τῶν παρακτίων χωρῶν, μ' ἐξαίρεση σ' ἕνα βαθμό τή Γαλλία. Παίρνοντας ὑπόψη τή γεωγραφική διαμόρφωση τῆς Μεσογείου καί τή σημερινή ἐξέλιξη τόσο τῶν πολιτικῶν ὅσο καί τῶν στρατηγικῶν καί τεχνολογικῶν δεδομένων, μπορεῖ νά πεῖ κανείς πώς οἱ στόλοι αὐτό, ἔστω κι ἄν ἐντάσσονται σέ μιά παγκόσμια στρατηγική, ὑπηρετοῦν περισσότερο τόν ἀνταγωνισμό τοπικῆς ἐπιρροῆς καί τή στήριξη φιλικῶν καθεστώτων, παρά τή στρατηγική προοπτική μιᾶς μείζονος διεθνοῦς σύγκρουσης.

Χωρίς νά κάνουμε σύγχυση ἀνάμεσα στό ρόλο τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου στόλου, ὑπογραμμίζουμε τήν ἀνάγκη τοῦ ἀδέσμευτου προσανατολισμοῦ τῶν προοδευτικῶν Μεσογειακῶν δυνάμεων, καί τονίζουμε τή σχέση ἐξάρτησης καί συνενοχῆς πού ὑπάρχει μεταξύ τῆς παρουσίας τοῦ ξένου στόλου καί τῶν ξένων βάσεων καί μιᾶς σειρᾶς καθεστώτων καί κυβερνήσεων Μεσογειακῶν χωρῶν πού στηρίζονται σέ οἰκονομικές ὀλιγαρχίες καί μεταπρατικά συμφέροντα.

Ἡ κατάσταση αὐτή δέν εἶναι βέβαια καινούρια. Μιά σύντομη ἱστορική ἀναδρομή εἶναι ἀναγκαία γιά νά δοῦμε ποιές ἦταν ἀπό τό τέλος τοῦ Β' Παγκόσμιου Πολέμου οἱ κύριες ἐξελίξεις στό χῶρο μας καί ποιός εἶναι σήμερα ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων.

3. Σύντομη ἱστορική ἀναδρομή: Τό τέλος τοῦ Β' παγκόσμιου πολέμου σημαδεύεται

καί στή Μεσόγειο μέ τό χωρισμό τῆς Εὐρώπης καί τοῦ κόσμου σέ δύο μπλόκ. Αὐτό σ'ἕνα μέτρο συμβολίζεται καί ὑλοποιεῖται μέ τήν εἴσοδο τοῦ 6ου Ἀμερικανικοῦ στόλου τό 1946 καί τή διακήρυξη τόν ἐπόμενο χρόνο τοῦ δόγματος Τρούμαν γιά τήν Ἑλλάδα καί τήν Τουρκία, τοπική ἐφαρμογή τῆς θεωρίας γιά "περιστολή τοῦ κομμουνισμοῦ" σ'ὅλο τόν κόσμο (Containment). Τό δόγμα Τρούμαν ἐκφράστηκε στήν Ἑλλάδα μέ ἐνεργητική Ἀμερικανική ἐπέμβαση στόν ἐμφύλιο πόλεμο. Ἑλλάδα καί Τουρκία ἀποτέλεσαν ἀπό τό 1952 τή ΝΑ πτέρυγα τοῦ ΝΑΤΟ. Τό 1953 ὑπογράφτηκε στρατιωτική συμφωνία μέ τή δικτατορία τοῦ Φράνκο γιά ἐγκατάσταση Ἀμερικανικῶν βάσεων στήν Ἱσπανία.

Ἡ στρατηγική τῶν συμφώνων πού ἐμπνέει τήν περίοδο αὐτή τήν Ἀγγλο-Ἀμερικανική πολιτική ἐκφράστηκε στό χῶρο τῆς Μέσης Ἀνατολῆς μέ τή δημιουργία σάν προέκτασης τοῦ ΝΑΤΟ, τοῦ λεγόμενου συμφώνου τῆς Βαγδάτης πού μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1958 στό Ἰράκ μετονομάστηκε σέ ΣΕΝΤΟ. Ἔγιναν προηγουμένως ἔντονες προσπάθειες τό 1951 γιά σύμπηξη ἑνός ἄλλου Μεσανατολικοῦ Συμφώνου μέ ἄξονα τήν Αἴγυπτο τοῦ Φαρούκ. Οἱ προσπάθειες ναυάγησαν ὁριστικά μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ Νάσσερ τό 1952.

Στήν Ἰταλία καί τήν Τουρκία ἔγινε ἐγκατάσταση πυρηνικῶν πυραύλων τύπου "Ζεύς" πού ἀποσύρθηκαν τό 1962 μετά τήν κρίση τῆς Κούβας σάν χειρονομία ἀμοιβαιότητας γιά ν'ἀντικατασταθοῦν λίγο ἀργότερα μέ τούς πυραύλους τῶν ὑποβρυχίων Πολάρις.

Ἡ ἄνοδος τῶν ἐθνικοαπελευθερωτικῶν καί ἀντιαποικιακῶν κινημάτων στή Μεσόγειο:
Ἀπό τήν πρώτη ὅμως δεκαετία μετά τό Β'παγκόσμιο πόλεμο φάνηκε καθαρά πώς κανένα Σύμφωνο καί κανένας ξένος στόλος δέν μποροῦσε νά σταματήσει τήν ἄνοδο τοῦ ἀντιαποικιακοῦ καί ἀντιϊμπεριαλιστικοῦ κινήματος στήν περιοχή. Ὁ ἄνεμος πού ἄρχισε νά φυσᾶ ἀπό τό Κάϊρο μετά τή νίκη τοῦ Νάσσερ συνδαύλισε γρήγορα ὁλόκληρο τόν Ἀραβικό κόσμο μέ τήν ἰδεολογία τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ ἀντιιμπεριαλιστικοῦ καί ἀντισιωνιστικοῦ ἐθνικισμοῦ. Ἡ μεγάλη ἀδικία πού ἔγινε σέ βάρος τοῦ λαοῦ τῆς Παλαιστίνης πού διώχτηκε ἀπό τή γή του καί προσφυγοποιήθηκε μέ τήν ἵδρυση τοῦ Ἰσραήλ, ἔπαιξε ρόλο καταλύτη στήν ἀφύπνιση καί τήν ἀγωνιστική κινητοποίηση τῶν Ἀραβικῶν μαζῶν. Σέ λίγο ἀκολούθησαν οἱ Μπααθικές ἐπαναστάσεις στή Βαγδάτη καί τή Δαμασκό.

Μέ τά ἔνοπλα κινήματα στήν Ἀλγερία καί τήν Κύπρο, ἡ Μεσόγειος ἔγινε παράλληλα ἕνα ἀπό τά μέτωπα τοῦ ἀντιαποικιακοῦ ἀγώνα πού ἡ δύναμή του στόν κόσμο ὑπογραμμίστηκε στή μεγάλη ἀντι-ἀποικιακή Σύνοδο στό Μπαντούγκ τό 1955

Τό Ἀγγλο-Γαλλικό φιάσκο τοῦ Σουέζ τό 1956 ἀπεκάλυψε τήν ἀδυναμία τῶν παλιῶν ἀποικιοκρατικῶν δυνάμεων στόν μεταπολεμικό, διπολικό κόσμο καί τή σταδιακή ὑποκατάσταση τῆς Ἀγγλικῆς ἐπιρροῆς στήν Ἀνατολική Μεσόγειο ἀπό τήν Ἀμερικανική.

Ἡ διακήρυξη τοῦ δόγματος Ἀϊζενχάουερ τό 1957 ἦταν ἡ ἐπίσημη ἔκφραση γιά τή Μέση Ἀνατολή, τῆς νέας αὐτῆς πραγματικότητας πού ἐκδηλώθηκε μέ ἀνοιχτή ἐπέμβαση Ἀμερικανῶν πεζοναυτῶν στόν ἐμφύλιο πόλεμο τοῦ Λιβάνου τόν ἐπόμενο χρόνο καί τήν κάλυψη τῆς Ἀγγλικῆς ἐπέμβασης στήν Ἰορδανία.

Στήν ἐκστρατεία τοῦ Σουέζ τό '56 διαφάνηκε δραματικά καί κάτι ἄλλο: ὁ ρόλος καί ὁ ἐπιθετικός κάι ἐπεκτατικός χαρακτήρας τοῦ Ἰσραήλ, νέου παράγοντα στήν Μ. Ἀνατολή.

Οἱ ἀρχές τῆς ἐπόμενης δεκαετίας τοῦ 1960, μαζί μέ τήν ἀνεξαρτησία τῆς Ἀλγερίας, τῆς Κύπρου (δεσμευμένης δυστυχῶς μέ τίς Συμφωνίες Ζυρίχης - Λονδίνου) καί τῆς Μάλτας, εἶδαν τή γέννηση τοῦ Κινήματος τῶν Ἀδεσμεύτων στό ὁποῖο πρωτοστάτησαν μιά σειρά Μεσογειακοί ἡγέτες, Τίτο, Νάσσερ, Μακάριος, Μπουμεντιέν. Τό κίνημα αὐτό ἔμελλε νά παιξει καί στή Μεσόγειο ἕνα ἀπό τούς κύριους ρόλους σάν παράγοντας ἀντιιμπεριαλιστικῆς ἀλληλεγγύης, ἀντίθεσης στό χωρισμό τοῦ κόσμου σέ μπλόκ καί ὕφεσης στίς διεθνεῖς σχέσεις πού κατέληξε στήν ὑπογραφή τῆς Τελευταίας Πράξης τοῦ Ἑλσίνκι.

Ὁ πόλεμος τῶν 6 ἡμερῶν τοῦ '67, πού πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἦταν ἕνας ἀπό τούς λόγους τῆς ἐπιβολῆς τῆς δικτατορίας τῶν συνταγματαρχῶν στή χώρα μας λίγο πρίν τήν ἔκρηξη του, ἐπιβεβαίωσε ἀκόμη μιά φορά τό χαρακτήρα καί τό ρόλο τοῦ Ἰσραήλ στήν περιοχή, πού συνεχίζει μέχρι σήμερα τήν πολιτική τῆς κατοχῆς κατακτηθέντων ἐδαφῶν, τοῦ ἐποικισμοῦ καί τῆς ἄρνησης κάθε ἐθνικοῦ δικαιώματος τῶν παλαιστινίων. Σάν ἀπάντηση στήν πρόκληση καί στό ἀδιέξοδο τῆς Ἰσραηλινῆς ἀδιαλλαξίας ἦρθε μιά καινούργια νίκη τῶν προοδευτικῶν Ἀραβικῶν δυνάμεων μέ τήν ἐπανάσταση στή Λιβύη, τή γεννηση μιᾶς καινούργιας Παλαιστινιακῆς Ἀντίστασης κι ἕνας καινούργιος πόλεμος στή Μ. Ἀνατολή μέ πολύ μεγαλύτερες ἀνθρώπινες θυσίες καί κινδύνους γιά τήν παγκόσμια εἰρήνη καί τήν ὕφεση.

4. Οἱ πρόσφατες ἐξελίξεις καί στρατηγικές ἀνακατατάξεις στή Μ. Ἀνατολή.

α) Τό πετρέλαιο στό προσκήνιο: Τό πετρέλαιο πού σημάδευε ἀπό τό παρασκήνιο τίς ἐξελίξεις στή Μ. Ἀνατολή, ἦρθε μετά τόν πόλεμο τοῦ Ὀκτώβρη στό προσκήνιο μέ τή μορφή τοῦ "ὅπλου τοῦ πετρελαίου" καί τῆς διεθνοῦς ἐνεργειακῆς κρίσης. Ὁ Τετραπλασιασμός τῆς τιμῆς του εἶχε παγκόσμιες βραχυπρόθεσμες καί μακροπρόθεσμες ἐπιπτώσεις. Ἀπό μιά ἄποψη ὑπογράμμισε ἐπίσης πόσο φτηνά μέχρι τώρα ἀγοραζόταν καί πόσο σπάταλα ξοδεύονταν ἀπό τό βιομηχανικό κόσμο μιά πολύτιμη πηγή ἐνέργειας ἀλλά καί ἀπό μία ἄλλη ἐξυπηρέτησε μανοῦβρες τοῦ Κίσσιγκερ σέ βάρος τῶν Εὐρωπαίων καί ἐμπορικῶν ἀνταγωνιστῶν τῶν ΗΠΑ.

β) Ἡ στροφή Σαντάτ καί τό Καμπ Ντέιβιντ; Μιά ἄλλη καθοριστική ἐξέλιξη ἦταν ἡ φιλοδυτική στροφή τῆς Αἰγύπτου τοῦ Σαντάτ πού κατέληξε σέ πρώτη φάση στίς Συμφωνίες τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ. Ἡ στροφή αὐτή πού ἔγινε μέ προπαγάνδα τήν εἰρήνη καί τήν εὐημερία βρίσκεται σέ συνάρτηση ἐπίσης μέ τή συγκέντρωση τεράστιων ἀποθεμάτων πετροδολλαρίων στά χέρια Ἀραβικῶν συντηρητικῶν καθεστώτων καί τήν Ἀμερικανική πολιτική ἐκμετάλλευσης τοῦ παράγοντα αὐτοῦ γιά τή δημιουργία μιᾶς νέας ταξικῆς δυναμικῆς πού θά ἦταν ἱκανή νά ἀντιταχθεῖ καί νά ὑπερνικήσει τήν Παναραβική ἀντίθεση πρός τό Ἰσραήλ. Ἡ ἐπιτυχία μιᾶς τέτοιας πολιτικῆς θά γεφύρωνε τά ἀντιφατικά Ἀμερικανικά συμφέροντα στήν περιοχη καί θά ἄνοιγε τό δρόμο γιά ἕνα νέο φιλο-Ἀμερικανικό ἄξονα Ἀραβο-Ἰσραηλινό πού θά ἐξασφάλιζε καί τόν ἔλεγχο τῶν πετρελαίων.

Παρά τή στάση τῶν δύο τελευταίων Παναραβικῶν Συνόδων στή Βαγδάτη, ἡ Ἀμερικανική πολιτική δέν ἐγκατέλειψε βέβαια τή στρατηγική αὐτή πού ἐμπνέει τίς συμφωνίες τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ καί τή συνθήκη τῆς χωριστῆς Εἰρήνης. Ἡ πολιτική καί τό καθεστώς Σαντάτ θεωροῦνται δικαιολογημένα ἀπό τίς ΗΠΑ καί τό Ἰσραήλ ἕνα πολύ μεγάλο χαρτί ὄχι μόνο γιατί ἔχει τόν ἔλεγχο τῆς πολυπληθέστερης Ἀραβικῆς χώρας μέ καίρια στρατηγική σημασία, ἀλλά καί γιατί συμπίπτει μέ μιά περίοδο κατάρρευσης ζωτικῶν περιφερειακῶν συμμαχιῶν τοῦ Ἰσραήλ μετά τίς ἐπαναστάσεις στήν Αἰθιοπία καί τό Ἰράν. Τό Ἰσραήλ ἀκολουθοῦσε παραδοσιακά, μέ διακριτική Ἀμερικανική ὑποστήριξη, πολιτική συμμαχίας μέ τά τρία μή Ἀραβικά κράτη πού βρίσκονται στήν περιφέρεια τοῦ Ἀραβικοῦ κόσμου, τήν Αἰθιοπία, τό Ἰράν καί τήν Τουρκία (βλ. π.χ. τή μυστική συμφωνία Ἀτνάν Μεντερές καί Μπέν Γκουρίον στά τέλη τῆς δεκαετίας τοῦ '50). Ἡ παραπέρα αὐτή ἀπομόνωση τοῦ Ἰσραήλ στήν περιοχή δέν τοῦ ἐπιτρέπει νά παίζει ἀνοιχτά, χωρίς ζημιά γιά τά Ἀμερικανικά συμφέροντα, τό

ρόλο τοῦ χωροφύλακα. Γιά ἕνα τέτοιο ρόλο συμφέρει ἀσφαλῶς καλύτερα στήν Ἀμερικανική πολιτική ἡ Ἀραβική καί Μουσουλμανική Αἴγυπτος τοῦ Σαντάτ.

Ἕνας ἄλλος πρόσθετος λόγος εἶναι ἡ εὐκαιρία, ἐκτός τῶν ἄλλων, πού προσφέρει τό καθεστώς Σαντάτ γιά οἰκονομική διείσδυση καί ἐπιδίωξη ἀπό τό Ἰσραήλ ἑνός νέου τύπου ἡγεμονίας καί ἐπέκτασης πού θά βασίζεται στήν τεχνολογία καί τό κεφάλαιο ἀντί στήν παλιά ἀντίληψη τῆς ἐδαφικῆς ἐπέκτασης γιά τήνὁποία ἄλλωστε τό Ἰσραήλ δέν διαθέτει πιά οὔτε τίς δημογραφικές προϋποθέσεις.

γ) Ἡ συμφωνία ἑνοποίησης Συρίας-Ἰράκ καί ἡ ἐπανάσταση στό Ἰράν:

Ἡ λογική αὐτή ὁδήγησε στίς Συμφωνίες τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ πού γιά τήν ἐπιβολή τους προεξοφλοῦνταν ἡ ὑποστήριξη καί συνεργασία τῆς Σαουδικῆς Ἀραβίας καί τῆς Ἰορδανίας ἐνῶ γιά τούς Παλαιστινίους δινόταν ἡ ὑπόσχεση δημιουργίας στά κατεχόμενα ἑνός νέου Μπατουστάν.

Οἱ συμφωνίες τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ ἔδρασαν σάν καταλύτης ἐνότητας στόν Ἀραβικό κόσμο μέ κύριο ἀποτέλεσμα τήν προσέγγιση καί τή συμφωνία γιά ἑνοποίηση Συρίας καί Ἰράκ. Ἡ δημιουργία ἑνός νέου περιφερειακοῦ, στρατιωτικοῦ καί πολιτικοῦ ἄξονα ἀνέτρεψε σέ μεγάλο βαθμό τά δεδομένα τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ.

Μιά δεύτερη μεγάλη ἀνατροπή ἔφερε ἡ κατάρρευση τοῦ Σάχη, χωροφύλακα τοῦ Κόλπου καί πολύτιμου συμμάχου τοῦ Ἰσραήλ. Ἡ ἐπανάσταση στό Ἰράν κατάφερε ἕνα μεγάλο πλῆγμα στήν παγκόσμια ἰμπεριαλιστική στρατηγική. Εἰδικώτερα ὅμως γιά τή Μέση Ἀνατολή δημιούργησε ἕνα εὔγλωττο παράδειγμα, ἐξασφάλισε ἕνα νέο ἰσχυρό σύμμαχο τῶν Ἀραβικῶν θέσεων, ἀποδέσμευσε ἀπό τά σύνορά του τίς στρατιωτικές δυνάμεις τοῦ Ἰράκ καί ἐνίσχυσε ἰδιαίτερα τή θέση τῆς Παλαιστινιακῆς Ἀντίστασης πού ἔχει σήμερα στή διάθεσή της τό στρατηγικό βάθος τῆς γραμμῆς Βηρυτός - Τεχεράνη.

Ὁ χαρακτήρας ἐπιπλέον τῶν φορέων τῆς ἐπανάστασης στό Ἰράν ἔδειξε καί κάτι ἄλλο: ὅτι ἡ θρησκεία ἔπαψε νά εἶναι τό πολιτικό μονοπώλιο τῶν φιλοιμπεριαλιστικῶν δυνάμεων. Εἶναι κάτι πού εἶχε δείξει πρίν καί ἡ ἐπανάσταση στή Λιβύη. Ἡ ἐξέλιξη αὐτή πού πλαταίνει τό ἀντιιμπεριαλιστικό πολιτικό φάσμα, συνιστᾶ ἕνα καινούργιο παράγοντα ἰδιαίτερης σημασίας στήν περιοχή.

δ) Η χωριστή είρήνη Σαντάτ-Μπεγκίν καί ή PAX AMERICANA.

Η Αμερικανική πολιτική, γιά νά συνεχίσει καί νά διασώσει τήν πολιτική τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ καί γιά ν'άντιδράσει στά γεγονότα, πρόκρινε τήν έπιτάχυνση τῆς ὑπογραφῆς τῆς χωριστῆς είρήνης Σαντάτ-Μπεγκίν μέ στόχο τή δημιουργία τετελεσμένων γεγονότων καί τή διατήρηση τῆς διπλωματικῆς πρωτοβουλίας.

Οί έπιφυλάξεις καί άξιώσεις τοῦ Μπεγκίν γιά πρόσθετες έγγυήσεις παραμερίστηκαν γιά νά περιληφθοῦν σέ διμερές Αμερικανο-Ισραηλινό πρωτόκολλο πού διασφαλίζει τή νομική κάλυψη Αμερικανικῶν στρατιωτικῶν έπεμβάσεων στή Μ. Ανατολή πού έπικρεμάζονται παράλληλα καί σάν άπειλή πάνω άπό τήν ίδια τήν Αίγυπτο σέ περίπτωση "παραβίασης τῆς χωριστῆς συνθήκης είρήνης". Οί διακηρύξεις Σαντάτ ὅτι δέν θά ὑπέγραφε χωριστή είρήνη έξανεμίστηκαν καί ή PAX AMERICANA ὑπογράφτηκε συμβολικά στην Ούάσιγκτον.

Η είρηνολογία πού συνοδεύει τή χωριστή συνθήκη είρήνης δέν πρέπει νά δημιουργεῖ ψευδαισθήσεις καί δέν μπορεῖ νά συσκοτίσει τό γεγονός ὅτι χωρίς τήν άναγνώριση τῶν έθνικῶν δικαιωμάτων τῶν Παλαιστινίων, περιλαμβανομένου καί τοῦ δικαιώματός τους νά ἱδρύσουν τό δικό τους κράτος, δέν είναι δυνατή καμιά πραγματική είρήνη. Οί προσπάθειες έπιβολῆς τῆς PAX AMERICANA σέ βάρος τῶν Αραβικῶν δικαίων είναι καταδικασμένη σέ άποτυχία, ἔστω κι ἄν προκαλέσει νέες κρίσεις καί πιθανό νέα άναμέτρηση. Παρόμοιες προκλήσεις στό παρελθόν ἔγιναν καταλύτης έπαναστατικῶν έξελίξεων στόν Αραβικό κόσμο.

Οί Μεσογειακοί λαοί, καί κατά πρῶτο λόγο οί προοδευτικές τους δυνάμεις, ἔχουν καθῆκο νά σταθοῦν άλληλέγγυοι μέ τίς Αραβικές άντιιμπεριαλιστικές δυνάμεις καί κυρίως τήν Παλαιστινιακή Αντίσταση.

ε) Αναδιατάξεις στήν Αμερικανική Μεσανατολική στρατηγική.

Οί προσπάθειες έπιβολῆς τῆς Αμερικανικῆς "είρήνης" στή Μ. Ανατολή συνδυάζονται μέ διακηρύξεις γιά αύξημένη στρατιωτική παρουσία καί συγκαλυμμένες άπειλές στρατιωτικῆς έπέμβασης. Τό γεγονός είναι ὅτι μετά τόν πόλεμο τοῦ Οχτώβρη τό '73 καί τήν ένταση τοῦ άνταγωνισμοῦ μέ τήν αὔξηση τῆς Σοβιετικῆς παρουσίας στήν Αφρική καί τήν Ερυθρά Θάλασσα, σημειώθηκαν στήν περιοχή σημαντικές άναδιατάξεις στήν Αμερικανική στρατηγική πού ένισχύονται παραπέρα μετά τή πτώση τοῦ Σάχη.

Υπάρχουν πληροφορίες γιά σύσταση ἐνός νέου 5ου Ἀμερικανικοῦ στόλου, μεταξύ Ἐρυθρᾶς Θάλασσας καί Κόλπου. Ἡ ὑποδομή τῆς αὐξημένης Ἀμερικανικῆς στρατιωτικῆς παρουσίας μπῆκε μέ τήν ὑπογραφή πέρσι στρατιωτικῆς συμφωνίας μέ τό Μπαχρέιν γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ λιμανιοῦ τοῦ Τζιαφαΐρ σάν κέντρου τῆς Ἀμερικανικῆς Μεσανατολικῆς Ναυτικῆς Διοίκησης. Μέ δυό ἄλλες ἐπίσης παρόμοιες συμφωνίες πού ὑπογράφτηκαν μέ τό Σουλτανάτο τοῦ Ὁμάν, ὅπου τούς πεζοναῦτες τοῦ Σάχη τούς ἀντικατέστησαν Αἰγύπτιοι τοῦ Σαντάτ. Οἱ συμφωνίες μέ τό Ὁμάν δίνουν στούς Ἀμερικανούς τόν ἔλεγχο τῶν στρατηγικῶν στενῶν τοῦ Ὁρμούζ καί τῆς νησίδας Μασίρα στ'ἀνοιχτά τοῦ Μοσκάτ.

Στή Μασίρα καταλήγει τώρα ἡ νέα στρατηγική γραμμή ἐπέμβασης στή Μ. Ἀνατολή καί ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ Ἰσραήλ μέσω Εἰρηνικοῦ καί Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ ἀντί μέσω Ἀτλαντικοῦ καί Εὐρώπης. Ἡ νέα γραμμή ἔχει τό πλεονέκτημα ὅτι τά Ἀμερικανικά μεταγωγικά δέν χρειάζονται ἄδεια ὑπέρπτησης ἀπό καμιά χώρα.

Οἱ ΗΠΑ, παρά τήν προσφορά τοῦ Σαντάτ νά διαδεχθεῖ τόν Σάχη καί παρά τή μεγάλη στρατιωτική βοήθεια πού τοῦ ὑπόσχονται γιά ἀνάλογους ρόλους στόν Ἀραβικό κόσμο καί τήν Ἀφρική, φαίνεται πώς ἀναλαμβάνουν οἱ ἴδιοι ἀπευθείας τό ρόλο τοῦ χωροφύλακα τοῦ Κόλπου καί τῶν πετρελαίων. Ἴσως γιατί δικαιολογημένα δέν θεωροῦν τό καθεστώς Σαντάτ ἀρκετά σταθερό καί ἀξιόπιστο, ἱκανό γιά ἕνα τέτοιο ρόλο. Ἀνακοίνωσαν πρόσφατα ἐπίσης τό σχηματισμό μιᾶς εἰδικῆς ἐπεμβατικῆς ἀερομεταφερομένης δύναμης 100.000 ἀνδρῶν. Γιά τούς Ἀμερικανούς πάντως ὁλόκληρη ἡ Μ. Ἀνατολή θεωρεῖται ἐνιαία στρατηγική περιοχή πού καλύπτεται ἀπό δυτικά, στή Μεσόγειο, ἀπό τόν 6ο στόλο καί τό ΝΑΤΟ. Παίρνοντας αὐτό ὑπόψη ἄς δοῦμε ποιά εἶναι σήμερα ἡ πολιτική καί στρατηγική τοῦ ΝΑΤΟ στή Μεσόγειο.

5. Ἡ Μεσογειακή πολιτική τοῦ ΝΑΤΟ

Εἶναι γνωστό σήμερα ὅτι τό 1976 προτάθηκε ἀπό τόν Κίσσιγκερ ἡ ἐπέκταση τοῦ ΝΑΤΟ στή Μ. Ἀνατολή μέ ἐνδεχόμενη συμμετοχή σ'αὐτό καί τοῦ Ἰσραήλ. Παρόμοια πρόταση ἔγινε ἀργότερα, στήν περσινή ἀνοιξιάτικη σύνοδο στήν Οὐάσιγκτον, γιά ἐπέκταση τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ ΝΑΤΟ στήν Ἀφρική. Ἡ πρόταση ὑποστηρίχθηκε ἀπό τόν πρόεδρο Κάρτερ μέ ἐπιχείρημα τή Σοβιετική καί Κουβανική παρουσία στήν Ἀφρική καί ὅτι τό ΝΑΤΟ δέν μπορεῖ νά μείνει

άδιάφορο μπροστά σέ γεγονότα πού έχουν τόση σημασία γιά τήν Άφρική καί τόση έπίδραση στά μακροπρόθεσμα συμφέροντά του". Καί οί δύο Άμερικανικές προτάσεις δέν έγιναν τελικά δεκτές άπό τούς Εύρωπαίους έταίρους τοῦ ΝΑΤΟ. Ή ίδια ὅμως σύνοδος άποφάσισε τήν αὔξηση τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν κατά 10-12%.

Άνεξάρτητα πάντως άπό τίς δύο παραπάνω προτάσεις, δέν ὑπάρχει καμιά άμφιβολία γιά τήν ἔμφαση πού δίνει τό ΝΑΤΟ στή Μεσόγειο καί ἡ ΕΟΚ, πού μ' έξαίρεση τή Γαλλία, έχει ταυτόσημη άμυντική πολιτική μέ τό ΝΑΤΟ. Καί ἡ Γαλλία έχει άλλωστε είδική συμφωνία μέ τόν 6ο Άμερικανικό στόλο γιά τήν έπιτήρηση τῆς Μεσογείου καί σέ ἔνδειξη τῆς σημασίας καί τῆς προτεραιότητας πού δίνει στή Μεσογειακή της πολιτική μετέφερε τό άρχηγεῖο τοῦ στόλου της άπό τόν Άτλαντικό στή Μεσόγειο. Άπό μιά άλλη ἄποψη είναι φανερό έπίσης ὅτι ἡ πολιτική ἔνταξης στήν ΕΟΚ τῆς Ἑλλάδας, Ἱσπανίας, Πορτογαλίας, έξυπηρετεῖ σ' ἕνα ἄλλο έπίπεδο τήν ένίσχυση τοῦ ΝΑΤΟ στή Μεσόγειο.

Ἐνδεικτική πάντως γιά τίς θέσεις καί τούς προσανατολισμούς τῆς Νατοϊκης Μεσογειακῆς πολιτικῆς είναι ἡ είσήγηση γιά τή Μεσογειακή άσφάλεια πού προτάθηκε άπό τόν Ἄγγλο συντηρητικό βουλευτή Ἄντονυ Γκράντ καί ἐγκρίθηκε στήν περσινή σύνοδο, 14.6.78, τῆς Δυτικο-Εύρωπαϊκῆς Ἕνωσης (WEU). Ἡ Δ.Ε. Ἕνωση πού συνέρχεται σέ έπίπεδο ὑπουργῶν ἄμυνας καί κοινοβουλευτικῶν άντιπροσωπειῶν μέ σκοπό τήν άνταλλαγή άπόψεων καί τή διαμόρφωση κοινῶν κατευθυντηρίων γραμμῶν, ἔχει έπίσημα μόνο γνωμοδοτικό χαρακτήρα. Άνεπίσημα ὅμως ἐκφράζει πάντα τήν Νατοϊκή πολιτική. Οἱ γενικές άρχές πού συνοψίζονται σέ 7 σημεῖα στό πρῶτο μέρος τῆς είσήγησης καί οἱ συστάσεις πού περιέχονται στό δεύτερο μέρος ὑπογραμμίζουν καί συστήνουν τήν ένίσχυση τῆς συλλογικῆς θέσης τοῦ ΝΑΤΟ στή Μεσόγειο μέ τήν ἔνταξη κυρίως καί τῆς Ἱσπανίας, τή "ρύθμιση" τῶν διαφορῶν μεταξύ Ἑλλάδας καί Τουρκίας, τήν αὔξηση τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν καί τή συνέχιση τῆς ἄρνησης παραχώρησης βάσεων στή Σοβιετική Ἕνωση πού ὑποδεικνύεται σάν ἡ μεγαλύτερη στρατιωτική άπειλή στήν περιοχή γιά τό ΝΑΤΟ. Ὑπογραμμίζεται παράλληλα ὁ κίνδυνος μεγάλης σύρραξης στή Μεσόγειο "έξαιτίας κακοῦ ὑπολογισμοῦ".

Ἀπό τά παραπάνω εἶναι σαφῆ τά συμπεράσματα πού βγαίνουν, παρά τό γεγονός ὅτι δέν ἔχουν μιά μονολιθική θέση ὅλοι οἱ ἑταῖροι τοῦ ΝΑΤΟ. Πρῶτο, ἡ ἐνίσχυση τῆς παρουσίας τῆς Ἀτλαντικῆς συμμαχίας στή Μεσόγειο, σέ σχέση ἀπό τή μιά μέ τήν κατάσταση στή Μ. Ἀνατολή καί Ἀνατολική Μεσόγειο καί ἀπό τήν ἄλλη στήν Ἀφρική. Δεύτερο, ἡ παραπέρα ἔνταση ἐνδεχομένως τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν μπλόκ στή Μεσόγειο καί τρίτο, οἱ κίνδυνοι γιά τήν εἰρήνη στήν περιοχή μας.

6. Ἑστίες κρίσης στή Μεσόγειο καί ἀντιιμπεριαλιστικός ἀγώνας:

α) Μ. Ἀνατολή - Λίβανος: Ἡ κατάσταση στή Μ. Ἀνατολή εἶναι ἀναμφισβήτητα ἡ πιό θερμή καί ἐπικίνδυνη ἑστία κρίσης πού ἐπηρεάζει ἄμεσα τήν ἀσφάλεια τῆς Μεσογείου, τῆς Εὐρώπης καί τῆς Ἀφρικῆς. Ἡ Παλαιστινιακή Ἀντίσταση παράλληλα κατέχει τήν πρωτοπορεία τοῦ ἀντιιμπεριαλιστικοῦ ἀγώνα στόν Ἀραβικό κόσμο καί σ' ὁλόκληρη τήν περιοχή. Ἡ κατάπνιξή της εἶναι ἕνας ἀπό τούς στόχους τῆς πολιτικῆς τοῦ Κάμπ Ντέιβιντ καί τῆς χωριστῆς εἰρήνης. Ἡ ἰμπεριαλιστική καί σιωνιστική συνωμοσία πού βρίσκεται πίσω ἀπό τόν ἐμφύλιο στό Λίβανο ἔχει ἀκριβῶς αὐτό τό στόχο, ὅπως ἐπίσης τίς προοδευτικές δυνάμεις τοῦ Λιβάνου καί τήν ἴδια τήν ἑνότητα καί ἀκεραιότητα τῆς χώρας.

Ἡ ἀνακήρυξη πρόσφατα ἀπό τόν τυχοδιώκτη-ἀνδρείκελο τοῦ Ἰσραήλ Χαντάτ ἑνός δῆθεν ἀνεξάρτητου κρατιδίου στό Ν. Λίβανο, ἀποτελεῖ τό πρῶτο βῆμα μιᾶς νέας κατάληψης Ἀραβικῶν ἐδαφῶν ἀπό τό Ἰσραήλ καί μιᾶς νέας κλιμάκωσης τῆς κρίσης στό Λίβανο.

Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ἐκφράζει τήν πλήρη ἀλληλεγγύη του στήν Παλαιστινιακή Ἀντίσταση καί στό Ἐθνικό Μέτωπο τοῦ Λιβάνου καί καταδικάζει κάθε συνωμοσία γιά διάσπαση τῆς ἑνότητάς του μέ ἐκμετάλλευση τῶν διαφορετικῶν θρησκευμάτων τοῦ λαοῦ του. Καταδικάζει ἐπίσης κάθε ἐπιβουλή σέ βάρος τῆς ἀκεραιότητάς του μέ τή χρησιμοποίηση ὀργάνων τύπου Χαντάτ.

β) Κύπρος: Ὑπάρχει ὅμως στήν Ἀνατολική Μεσόγειο καί μιά ἄλλη ἑστία κρίσης μέ τά ἴδια χαρακτηριστικά ξένης κατοχῆς, προσφυγοποίησης, ντέφακτο διχοτόμησης καί ἀπειλῆς γιά ἀνακήρυξη χωριστοῦ ἀνεξάρτητου κράτους τύπου Χαντάτ. Τό ρόλο τοῦ Ἰσραήλ τόν παίζει στήν περίπτωση αὐτή ἡ Τουρκία, ἡ ἴδια φτωχή καί ἐξαρτημένη χώρα, πού διεκδικεῖ ὅμως, στά πλαίσια τοῦ ΝΑΤΟ, ὑποϊμπεριαλιστικό ρόλο, κάτω ἀπό τήν ἐπιρροή μιλιταριστικῶν καί σωβινιστικῶν κύκλων τῆς ἡγεσίας της.

'Η Τουρκική είσβολή καί κατοχή τοῦ 40% τοῦ νησιοῦ πού ἔγινε τό 1974 μέ πρόσχημα τό ἀντι-Μακαριακό πραξικόπημα τῆς 'Ελλαδικῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας, ἦταν στήν πραγματικότητα, ὅπως ἀποδεικνύεται καί ἀπό τή σημερινή κατάσταση, ἡ δεύτερη φάση τῆς ἴδιας, δίδυμης συνωμοσίας πού εἶχε ἐμπνευστή τόν Κίσσιγκερ καί τή ΣΙΑ καί στόχο τήν ντέ φάκτο διχοτόμηση τοῦ νησιοῦ.

Οἱ διακοινοτικές συνομιλίες, ἀντί γιά ὑλοποίηση τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ, χρησιμοποιοῦνται ἐδῶ καί τέσσερα χρόνια ἀπό τήν 'Αμερικανο-Νατοϊκή πολιτική καί τήν Τουρκική ἡγεσία σάν διπλωματική στρατηγική γιά τήν περιθωροποίηση τοῦ Κυπριακοῦ σάν διεθνοῦς θέματος καί τήν παρουσίασή του σάν διακοινοτικῆς διαμάχης ἀντί σάν ξένης εἰσβολῆς καί κατοχῆς, μέ τελικό σκοπό τή νομιμοποίηση τῶν τετελεσμένων γεγονότων, τήν οὐσιαστική κατάργηση τοῦ ἑνιαίου Κυπριακοῦ κράτους καί τῆς ἀδέσμευτης πολιτικῆς του καί τήν ὁριστική διχοτόμηση τοῦ νησιοῦ μέ τή μορφή δύό συνομόσπονδων καί "ἰσότιμων" δῆθεν κρατιδίων.

'Ο χαρακτήρας καί οἱ διαστάσεις τοῦ Κυπριακοῦ προβλήματος συνιστοῦν ἴσως μιά ἀπό τίς περιπτώσεις ὅπου οἱ Μεσογειακές δυνάμεις πού συμμετέχουν σ'αὐτή τή Διάσκεψη νά εἶναι σέ θέση νά ἀσκήσουν ἀποτελεσματική ἐπιρροή:

- διαδηλώνοντας καθαρά καί σταθερά τήν ἀντίθεσή τους στά τετελεσμένα γεγονότα καί τή ντέ φάκτο διχοτόμηση τοῦ νησιοῦ,
- ἀπαιτώντας τήν ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τοῦ ΟΗΕ, τήν ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων εἰσβολῆς καί κάθε ἄλλου ξένου στρατιωτικοῦ προσωπικοῦ, καί,
- ἐκφράζοντας τήν ὑποστήριξή τους γιά μιά πραγματικά ἀνεξάρτητη, κυρίαρχη, ἀδέσμευτη, ἀποστρατικοποιημένη Κύπρο πού θ'ἀνήκει σ'ὅλους τούς κατοίκους της, Ἕλληνες καί Τούρκους, χωρίς καμιά θρησκευτική καί ἐθνική διάκριση ἤ διαίρεση πού ἐξυπηρετεῖ μόνο τόν ἰμπεριαλισμό.

γ) <u>Αἰγαῖο</u>: 'Η θάλασσα τοῦ Αἰγαίου εἶναι μιά ἄλλη ὑπολανθάνουσα κρίση στήν 'Ανατολική Μεσόγειο πού μπορεῖ σέ κάθε στιγμή νά πάρει δραματικές διαστάσεις μέ ἀπρόβλεπτες ἐπιπτώσεις γιά τήν εἰρήνη στήν περιοχή. 'Υποθαλπόμενοι παρασκηνιακά ἀπό τίς ἴδιες Νατοϊκές δυνάμεις πού ἐξακολουθοῦν νά βλέπουν τήν Τουρκία, παρά τά τεράστια ἐσωτερικά της προβλήματα, σάν ὑποϊμπεριαλιστικό παράγοντα στήν περιοχή, οἱ ἴδιοι μιλιταριστικοί καί σωβινιστικοί

κύκλοι τῆς Τουρκικῆς ἡγεσίας, ἄρχισαν ἀπό τό 1973 νά διατυπώνουν ἐπεκτατικές διεκδικήσεις στή θάλασσα τοῦ Αἰγαίου μέ πρόσχημα τόν καθορισμό τῆς ὑφαλοκρηπίδας. Στήν πραγματικότητα ὅμως, μέ προπέτασμα τήν ὑφαλοκρηπίδα, ἀμφισβητεῖται ὁλόκληρο τό διεθνές στάτους κβό τῶν θαλασσίων καί ἐναερίων ὁρίων μεταξύ τῶν δύο χωρῶν καί σέ προοπτική ἡ κυριαρχία πάνω στά Ἑλληνικά νησιά τοῦ Ἀνατολικοῦ Αἰγαίου.

δ) Δυτική Σαχάρα: Τό πρόβλημα τῆς Δυτικῆς Σαχάρας εἶναι μιά ἄλλη ἑστία κρίσης πού παρά τό γεγονός ὅτι βρίσκεται πέρα ἀπό τή Μεσόγειο, ἀπειλεῖ ἄμεσα τίς σχέσεις δύο Ἀραβικῶν Μεσογειακῶν χωρῶν. Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. καταδικάζει τήν τριμερή συμφωνία τῆς Μαδρίτης καί τό μοίρασμα στά δυό τῆς Δ. Σαχάρας γιά ἐξυπηρέτηση ξένων στρατηγικῶν στόχων καί ἐνίσχυση τῶν ἀντιδραστικῶν καθεστώτων τοῦ βασιλιά Χασάν καί τοῦ πρώην προέδρου τῆς Μαυριτανίας οὖντ Νταντά. Χαιρετίζει τήν ἔνοπλη ἀντίσταση τοῦ λαοῦ τῆς Σαχάρας καί ὑποστηρίζει ἀνεπιφύλακτα τό δικαίωμα αὐτόδιάθεσής του. Ὁ σεβασμός τῆς θέλησής του εἶναι ἡ μόνη δίκαιη καί ρεαλιστική λύση.

7. Συμπεράσματα καί προτάσεις: Στή βάση αὐτῆς τῆς ἀνάλυσης μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι ἡ κατάσταση στή Μεσόγειο συνεχίζει νά εἶναι κρίσιμη καί νά ἐπιδεινώνεται. Θά πρέπει ἐπίσης νά ἐπαναλάβουμε αὐτό πού τονίσαμε ἀπό τήν ἀρχή: ὅτι γιά τίς προοδευτικές δυνάμεις τῆς Μεσογείου, ἡ ἔννοια τῆς εἰρήνης δέν συγχέεται μέ τήν "Ἀμερικανική εἰρήνη".

Μετά τήν ἐπανάσταση στήν Προτογαλία, τήν κατάρρευση τῶν δικτατοριῶν στήν Ἑλλάδα καί τήν Ἱσπανία, τήν ἄνοδο τῶν δημοκρατικῶν καί ἀντιιμπεριαλιστικῶν δυνάμεων στίς δύο αὐτές χῶρες καί στήν Ἰταλία, Γαλλία καί Τουρκία, ὁ συσχετισμός τῶν δυνάμεων στή Μεσόγειο ἀναμφισβήτητα βελτιώθηκε ὑπέρ τῶν ἀντιιμπεριαλιστικῶν δυνάμεων, παρά τή στροφή τοῦ Σαντάτ, τούς φασιστικούς κινδύνους στή μιά ἤ τήν ἄλλη Μεσογειακή χώρα καί τίς προσπάθειες τοῦ ΝΑΤΟ νά ἐνισχύσει τίς θέσεις του στή Μεσόγειο. Ἡ συσπείρωση τῶν δημοκρατικῶν καί σοσιαλιστικῶν δυνάμεων τῆς Μεσογείου, ἡ ἀλληλεγγύη καί ἡ συνεργασία τους εἶναι ὅσο ποτέ ἄλλοτε ἀναγκαία στόν κοινό ἀγώνα γιά ἐθνική ἀνεξαρτησία ἔλεγχο τῶν ἐθνικῶν τους πόρων καί αὐτοκεντρική οἰκονομική ἀνάπτυξη, κοινωνική πρόοδο, πραγματική εἰρήνη καί σοσιαλιστική, ἀδέσμευτη Μεσόγειο.

Κάνουμε στά πλαίσια αὐτά τίς ἀκόλουθες συγκεκριμένες προτάσεις.συνεργασίας στό εἰδικό θέμα τῆς ἀλληλεγγύης μέ τούς ἀγωνιζόμενους λαούς, καί τῆς εἰρήνης καί ἀσφάλειας στή Μεσόγειο:

(α) Ἵδρυση, στά πλαίσια τοῦ προτεινόμενου ἀπό ἄλλους εἰσηγητές Κέντρου Μεσογειακῶν Μελετῶν, ἐνός εἰδικοῦ Τμήματος Στρατηγικῶν Μελετῶν Μεσογείου καί Μέσης Ἀνατολῆς. Τό Τμῆμα,ἐκτός ἀπό ἔρευνα καί ἐνημέρωση, θά μπορεῖ νά διοργανώνει εἰδικά σεμινάρια καί συζητήσεις.

(β) Ὀργάνωση μέ πρωτοβουλία τῆς Μόνιμης Γραμματείας εἰδικῆς Συνδιάσκεψης γιά τήν Εἰρήνη καί τήν Ἀσφάλεια στή Μεσόγειο. Ἡ Συνδιάσκεψη θά εἶναι μιά εὐκαιρία γιά προβολή ἀπό τούς ἴδιους τούς Μεσογειακούς λαούς τοῦ θέματος τῆς εἰρήνης καί τῆς ἀσφάλειας στήν περιοχή τους, ὅπως οἱ ἴδιοι τήν καταλαβαίνουν. Θά εἶναι ἐπίσης εὐκαιρία γιά τήν παραπέρα σφυρηλάτηση μιᾶς κοινῆς θέσης καί γιά συζήτηση ἄλλων πρωτοβουλιῶν στό ἴδιο θέμα.

(γ) Καθορισμός μιᾶς κοινῆς θέσης, ὅσο τό δυνατό πιό ξεκάθαρης, πάνω στά καυτά θέματα τῆς Μεσογείου, σάν τρόπος ἄσκησης πίεσης καί ἔκφρασης ἀλληλεγγύης. Μελέτη ταυτόχρονα ἄλλων δυνατῶν κοινῶν ἐνεργειῶν καί παρεμβάσεων.

(δ) Ἐνίσχυση τῶν δυνατοτήτων δράσης τῆς Μόνιμης Γραμματείας πάνω στή βάση τῶν πολιτικῶν ἀποφάσεων τῆς Συνδιάσκεψης ὥστε νά μπορεῖ νά παίζει ἕνα σημαντικό ρόλο σάν παράγοντας στήν περιοχή. Θά πρέπει νά ὑπογραμμίσουμε ἀπό τήν ἄποψη αὐτή τό γεγονός ὅτι ἔξη ἀντιπροσωπεῖες σ'αὐτή τή Συνδιάσκεψη ἐκπροσωποῦν κυβερνητικές πολιτικές δυνάμεις. Μπορεῖ κατά συνέπεια νά θεωρηθεῖ σ'ἕνα μέτρο αὐτή ἡ Συνδιάσκεψη καί σάν πυρήνας μιᾶς μελλοντικῆς Ὀργάνωσης Μεσογειακῶν Χωρῶν.